

Masterprogram i industriell ekonomi

120 hp

Master's Programme in Industrial Engineering and
Management

6MIND

Gäller från: 2020 VT

Fastställd av

Programnämnden för Industriell
ekonomi och logistik, IL

Fastställandedatum

2019-09-23

Syfte

- En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management vid Linköpings universitet kan identifiera, analysera, lösa och kommunicera komplexa tvärvetenskapliga problem inom industrin, med fokus på att integrera kunskaper och färdigheter i teknik och ledarskap.
- Masterprogrammet i Industrial Engineering and Management ska vara ett av de ledande internationella masterprogrammen inom området. Kurserna i programmet ska vara på en nivå som är jämförbar med liknande kurser som tillhandahålls av andra relevanta, välrenommerade internationella utbildningsprogram.
- Masterprogrammet i Industrial Engineering and Management ska vara det självklara valet för studenter som har en högskoleingenjörsexamen och som har ambitionen att öka och fördjupa sina kunskaper inom industriell ekonomi, särskilt relaterat till innovations-, produktions- och kvalitetsledning.

Mål

Efter avslutat masterprogram förväntas studenten ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

Ämneskunskaper

En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management vid Linköpings universitet kan hantera komplexa tvärvetenskapliga problem relaterade till innovations-, produktions- och kvalitetsledning. Från en grundlig bas i teknisk, ekonomisk, matematik och ledarskap kan studenten identifiera, analysera, lösa och kommunicera problem relaterade till innovations-, produktions- och kvalitetsledning.

Studenter med en högskoleingenjörsexamen som påbörjar programmet har redan studerat fördjupningskurser inom en viss ingenjördisciplin, t.ex. maskinteknik, byggteknik, elektroteknik eller datateknik, inklusive minst 30 hp i matematik och/eller tillämpad matematik. Inom masterprogrammet integreras dessa ingenjörskunskaper med kunskaper i organisationsledning, produktionsstrategi, ledarskap, produktionsplanering, kvalitetsledning och projektledning för att kunna hantera komplexa industriella problem. Följaktligen kan en student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management beskriva, formulera och analysera industriella problem med hjälp av matematiska verktyg och tekniska tillämpningar.

Förutom generella, obligatoriska kurser inom dessa områden har studenten väsentligt fördjupade kunskaper inom en av programmets profiler. Inom den valda profilen kan studenten:

- analysera komplexa problem baserat på relevant teori och praktisk kunskap
- relatera till och syntetisera olika teoretiska perspektiv och utveckla egna analysmodeller
- tillämpa akademiska principer, modeller och metoder i industriföretag
- kritiskt utvärdera metoder, rutiner och metoder som tillämpas i teknikbaserade företag

Aktuell forskning och nya forskningsresultat integreras i kurser i slutet av programmet, med utgångspunkt i en obligatorisk kurs som behandlar forskningsmetodik, vetenskapligt skrivande, referenshantering och etik. Varje profil avslutas med en projektkurs där eleverna tillämpar tidigare kunskaper på ett strukturerat och metodiskt sätt för att genomföra förbättringsprojekt och få djup praktisk förståelse och erfarenhet från olika typer av företag.

Individuella och yrkesmässiga färdigheter och förhållningsätt

En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management har individuell och professionell förmåga och attityd för att kunna ta en ledande roll i dynamiska industriella miljöer och kan identifiera, formulera och undersöka komplexa tekniska problem på ett systematiskt sätt, både kvantitativt och kvalitativt. Genom att använda relevant litteratur och utföra kvantitativa såväl som kvalitativa empiriska studier tar en student från programmet lätt till sig ny kunskap. Kvantitativa empiriska studier baserade på hypoteser kan testas i experiment såväl som genom statistiska analyser. Kvalitativa studier inkluderar fallstudier som kan användas för att skapa teoretiska konstruktioner och förslag.

En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management kan identifiera, analysera och utveckla komplexa system genom att definiera systemgränser och egenskaper, ta hänsyn till hela systemet såväl som delsystem och beskriva och undersöka interaktionen mellan de olika delarna i systemet inklusive dess viktiga kontextberoende variabler. Studenterna tränas att ta initiativ, arbeta självständigt, kreativt samt tillämpa kritiskt tänkande. Självkännedom och en vilja att utvecklas personligen genom hela livet är viktigt, och det är också planering av tid och resurser på ett effektivt sätt, ansvarstagande, pålitlighet och professionellt agerande. Detta innefattar även att vara aktiv i sin karriärplanering och hålla sig uppdaterad med aktuell utveckling inom yrket.

Förmåga att arbeta i grupp och kommunicera

En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management utbildas för att kunna samarbeta kring komplexa uppgifter. Interpersonella färdigheter, grupparbete och kommunikation är därför av yttersta vikt. Studenterna tränas att för att arbeta tillsammans med andra i projekt och grupparbeten för att kunna bidra till gruppeffektivitet genom att aktivt delta, skapa tydliga roller och ansvar, aktivt dela kunskap och samarbeta för att uppnå uppsatta mål. Studenterna kan starta, planera, hantera och leda olika typer av projekt och integrera arbetet från människor från olika specialiseringar.

Vidare kan studenterna kommunicera, muntligt och skriftligt, på ett korrekt, inspirerande sätt med fokus på att uppnå uppsatta mål. Effektiv kommunikation består av både arbetsrelaterade och relationsorienterade färdigheter. Eftersom programmet ges på engelska, är en student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management tillräckligt skicklig på engelska för att ta till sig den senaste kunskapen inom området och, baserat på denna kunskap, förstå, analysera, jämföra och reflektera över komplexa tekniska problem, både skriftligt och muntligt.

Planering, genomförande och presentation av forsknings- eller utvecklingsprojekt med hänsyn till vetenskapliga och samhällliga behov och

krav

En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management har djup kunskap om system i en innovations-, produktions- eller kvalitetsmiljö, inklusive olika externa faktorer i samhället, och förstår affärsförhållandena för industriell forskning och utvecklingsprojekt och -processer. Detta inkluderar till exempel förmågan att leda

- implementationsprocesser genom att testa, validera och verifiera aktiviteter, inklusive förståelse för förändringsprocesser,
- drift och underhåll av tekniskt avancerade system, eller
- innovation och introduktion av ny teknik

En student från masterprogrammet i Industrial Engineering and Management har kunskap om lämpliga utvecklingsprocesser för olika slags forsknings- eller utvecklingsprojekt och kan delta och aktivt bidra till alla faser av forsknings- eller utvecklingsprojekt, inklusive identifiering av behov, strukturering, planering, genomförande och presentation av projekt. En obligatorisk kurs i företagets sociala ansvar (CSR) bidrar till elevernas förståelse av teknikens betydelse i samhället, inklusive ekonomisk, social och hållbar utveckling.

Innehåll

Programmet börjar med en termin obligatoriska kurser. Från andra terminen väljer studenterna en profil inom området industriell ekonomi. Varje profil består av obligatoriska och valbara kurser. Profilen avslutas med ett examensarbete om 30 hp i termin fyra.

Profiler

Följande profiler erbjuds i programplanen:

- Innovationsledning
- Produktionsledning
- Kvalitetsledning

Varje profil omfattar 90 hp, inklusive obligatoriska, valbara och villkorligt valbara kurser samt examensarbetet. Villkorliga valbara kurser är markerade O/V i läroplanen vilket innebär att en av kurserna är obligatorisk.

Innovationsledning

Snabb förändring är normen i dagens samhälle. Förväntningarna inför framtiden är att takten i förändringar och innovation kommer att öka ytterligare. Innovationer kan vara av många olika typer, men alla måste ledas och de flesta innovationer följer en generisk process. I profilen Innovationsledning lär du dig innovationsledning och innovationsprocesser.

Profilen Innovationsledning fokuserar på utveckling och kommersialisering av resurseffektiva produkter och hållbara lösningar. Det handlar om innovation såväl inom stora etablerade företag som mindre entreprenöriella företag. Studenterna läser kurser i ledningssystem och hållbarhet, innovationsledning, resurseffektiva

produkter, industriell ekologi, ledarskap och organisation, samt affärsplanering och entreprenörskap.

Profilen och programmet avslutas med ett examensarbete på 30 hp inom området innovationsledning.

Produktionsledning

Målet med profilen Produktionsledning är att ge en helhetssyn på produktionsledning inom både tillverknings- och servicebranscher. Den ger också kunskap om metoder för att skapa, utveckla och upprätthålla en effektiv organisation för att ge kunderna maximala fördelar, där industriföretagets lönsamhet är utgångspunkten. Effektiv hantering och utnyttjande av resurser som maskiner, personal, material och information är centralt samtidigt som kundens behov av högkvalitativa produkter uppfylls. Industriföretag strävar efter kontinuerlig förbättring i riktning mot resurseffektiv, snabb och flexibel produktion.

Kurserna i profilen behandlar specifikt denna hushållning av tillgängliga resurser hos industriföretag, särskilt när det gäller integrationen mellan material och kapacitet, med olika välkända strategier, planeringsprinciper och metoder som sträcker sig från långsiktig planering i 2-5 år framöver till dagsplanering, såsom produktionsplanering och -kontroll, agil och lean produktion, begränsningsteori (TOC) och material- och produktionsstyrning (MRPII). Kurserna kombinerar teori och praktik för att ge fördjupad kunskap om industriell produktionsledning, d.v.s. allt från att använda rätt produktionsstrategi till att uppnå ett rationellt materialflöde från råmaterial genom produktion till färdig produkt samtidigt som man utnyttjar produktionsresurserna effektivt.

Profilen och programmet avslutas med ett examensarbete på 30 hp inom området produktionsledning.

Kvalitetsledning

Kvalitetsledning är en uppsättning koncept och tillämpningar som kännetecknas av grundprinciper som kundfokus, processhantering, ständig förbättring, allas deltagande, beslut baserade på fakta och dedikerat ledarskap. En av de centrala frågorna är hur en organisation kan förbättra sina processer för att ge kunderna maximala fördelar genom bästa möjliga användning av tillgängliga resurser. Denna profil ger kunskap om tillvägagångssätt för att skapa och upprätthålla en effektiv organisation och studenterna läser kurser inom lean produktion, six sigma, kvalitets- och verksamhetsutveckling och kundfokuserad produkt- och tjänsteutveckling.

Profilen och programmet avslutas med ett examensarbete på 30 hp inom området kvalitetsledning.

Förkunskapskrav

- Kandidatexamen i maskinteknik, energiteknik, elektroteknik, datateknik eller motsvarande. Kandidatexamen ska vara från ett internationellt erkänt lärosäte.
- 30 hp i matematik / tillämpad matematik och / eller tillämpning av matematik relevant för programmet, inklusive kurser i linjär algebra, analys och matematisk statistik.
- Engelska (6/B)
(Undantag för svenska)

Urvalet för sökomgången i januari är baserat på meritvärde på tre nivåer. Om det behövs kommer sökande inom samma meritvärdesgrupp att väljas ut genom lottning.

- Grupp 1: High
- Grupp 2: Good
- Grupp 3: Low

Självständigt arbete (examensarbete)

Examensarbetet ska baseras på vetenskapligt innehåll av hög kvalitet och genomföras i nära kontakt med de forskargrupper som är involverade i programmet. Examensarbetet ska skrivas och presenteras på engelska. Huvudområdet för examensarbetet ska vara Industriell ekonomi.

För tillträde till examensarbetet krävs att studenten är antagen till programmet och har minst 60 hp från kurser ur programplanen, varav minst 30 hp måste vara på avancerad nivå inom huvudområdet.

Examenskrav

- Samtliga obligatoriska kurser från programplanen är avslutade.
- Valbara kurser från programplanen avslutade så att kravet på minst 120 hp uppnås.
- Minst 90 hp på avancerad nivå inom vald profil, där 30 hp kurser och 30 hp examensarbete är inom huvudområde Industriell ekonomi.
- Examensarbete (30 hp) på avancerad nivå, inom huvudområde Industriell ekonomi, examinerat vid Tekniska högskolan vid Linköpings universitet.

Kurser som överlappar varandra innehållsmässigt får ej ingå i examen samtidigt. Kurser från kandidatexamen, högskoleingenjörsexamen eller motsvarande får aldrig ingå i masterexamen.

Examensbenämning på svenska

Teknologie masterexamen i Industriell ekonomi, 120 hp

Examensbenämning på engelska

Master of Science in Industrial Engineering and Management, 120 credits

Programplan

Termin 1 (HT 2020)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TEIO32	Projektledning och organisation	6*	G2X	3	O
TKMJ14	Large Technical Systems and the Environment	6	A1X	4	O
TMQU03	Offensiv kvalitetsutveckling, gk	6	G2X	2	O
Period 2					
TEIO32	Projektledning och organisation	6*	G2X	1	O
TMQU12	Lean Production	6	A1X	2	O
TPPE82	Produktionsplanering- och styrning	6	G2X	3	O

Termin 2 (VT 2021)

Inriktning: Innovation Management

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TMQU14	Vetenskapsfilosofi och forskningsmetodik	6	A1X	-	O
TEIM33	Marknadsföring	6	G2X	4	V
TEIO13	Ledarskap och industriellt förändringsarbete	6	A1X	4	V
TKMJ10	Industriell ekologi	6	A1X	1	V
TPMM04	Produktionsstrategier	6	A1X	3	V
Period 2					
TEIO06	Innovativt entreprenörskap	6	A1X	2	O
TEIO41	Corporate Social Responsibility	6	A1X	3	O
TKMJ29	Resurseffektiva produkter	6	A1N	1	V

Inriktning: Operations Management

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TMQU14	Vetenskapsfilosofi och forskningsmetodik	6	A1X	-	O
TPMM04	Produktionsstrategier	6	A1X	3	O/V
TPPE78	Kvantitativa modeller och analys inom verksamhetsstyrning	6	A1X	1	O/V
TEIM33	Marknadsföring	6	G2X	4	V
TEIO13	Ledarskap och industriellt förändringsarbete	6	A1X	4	V
TMQU31	Statistisk kvalitetsstyrning	6	A1X	2	V
Period 2					
TEIO41	Corporate Social Responsibility	6	A1X	3	O
TPPE74	Design och utveckling av produktionsverksamhet	6	A1X	4	O
TEIO06	Innovativt entreprenörskap	6	A1X	2	V
TKMJ29	Resurseffektiva produkter	6	A1N	1	V
TMQU04	Six Sigma Quality	6	A1X	2	V

Inriktning: Quality Management

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TMQU14	Vetenskapsfilosofi och forskningsmetodik	6	A1X	-	O
TMQU31	Statistisk kvalitetsstyrning	6	A1X	2	O
TEIM33	Marknadsföring	6	G2X	4	V
TEIO13	Ledarskap och industriellt förändringsarbete	6	A1X	4	V
TPMM04	Produktionsstrategier	6	A1X	3	V
Period 2					
TEIO41	Corporate Social Responsibility	6	A1X	3	O
TMQU04	Six Sigma Quality	6	A1X	2	O/V
TMQU13	Kundfokuserad produkt- och tjänsteutveckling	6	A1X	4	O/V
TKMJ29	Resurseffektiva produkter	6	A1N	1	V
TPPE74	Design och utveckling av produktionsverksamhet	6	A1X	4	V

Termin 3 (HT 2021)*Inriktning: Innovation Management*

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TEIO89	Innovation och entreprenörskap - projektkurs	12*	A1X	4	O
TEIO90	Innovationsledning	6	A1X	2	O
TEIO07	Avancerad projektverksamhet	6	A1X	4	V
Period 2					
TEIO89	Innovation och entreprenörskap - projektkurs	12*	A1X	4	O
TKMJ32	Integrerad produkt- och tjänsteutveckling	6	A1N	3	V
TMES51	Internationella energimarknader	6	A1X	1	V

Inriktning: Operations Management

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TPPE73	Produktionsledningsprojekt	12*	A1X	4	O
TEIO07	Avancerad projektverksamhet	6	A1X	4	V
TEIO90	Innovationsledning	6	A1X	2	V
TPPE99	Simulering av produktion och logistik	6	A1X	3	V
Period 2					
TPPE73	Produktionsledningsprojekt	12*	A1X	4	O
TKMJ32	Integrerad produkt- och tjänsteutveckling	6	A1N	3	V

Inriktning: Quality Management

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TMQU27	Kvalitetsutveckling - projektkurs	12*	A1X	2	O
TEIO07	Avancerad projektverksamhet	6	A1X	4	V
TEIO90	Innovationsledning	6	A1X	2	V
TPPE99	Simulering av produktion och logistik	6	A1X	3	V
Period 2					
TMQU27	Kvalitetsutveckling - projektkurs	12*	A1X	4	O
TKMJ32	Integrerad produkt- och tjänsteutveckling	6	A1N	3	V

Termin 4 (VT 2022)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Block	VOF
Period 1					
TQXX30	Examensarbete	30*	A1X	-	O
Period 2					
TQXX30	Examensarbete	30*	A1X	-	O

Hp = Högskolepoäng

VOF = Valbar / Obligatorisk / Frivillig

*Kursen läses över flera perioder

Generella bestämmelser

Programmets upplägg och organisation

Utbildningarnas innehåll och utformning skall kontinuerligt revideras så att nya rön integreras i kurser och inriktningar. Inom ett utbildningsprogram kan det finnas flera studieinriktningar/profiler. Studieinriktningarna/profilerna samt regler för val av dessa framgår av de programspecifika utbildningsplanerna och programplanerna.

Programmets upplägg och organisation skall följa fastställda kriterier som sammanfattas i utbildningsplanen för varje program.

- Utbildningsplanen definierar målen för utbildningsprogrammet.
- Ur programplanen, som utgör en del av utbildningsplanen, framgår i vilken programtermin de olika kurserna är placerade och deras tidsmässiga placering under läsåret.
- I kursplanen anges bland annat kursens mål och innehåll samt de förkunskaper som, utöver antagningskrav till programmet, behövs för att den studerande skall kunna tillgodogöra sig undervisningen.

Examensfordringar

För antagna senare än 1 juli 2007 gäller examensfordringar enligt högskoleförordning 2007. Den som fullgjort utbildningsmoment efter 1 juli 2007 har rätt att provas mot examensfordringar enligt högskoleförordning 2007. Dessutom gäller lokala föreskrifter enligt fakultets- och universitetsstyrelsens beslut, http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/Innehall/Utbildning_pa_grund-_och_avancerad_niva/Examina.

Högskolelagen 1 kap. 8 §:

Den grundläggande högskoleutbildningen skall ge studenterna

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem samt
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Examen inom ett program

Programspecifika examenskrav framgår av utbildningsplanen för respektive program.

Behörighet samt studiernas påbörjande och anstånd

Den som är antagen till utbildningsprogram skall börja studierna den termin som avses i beslutet om antagning. Tid och plats för det obligatoriska uppropet meddelas till den som är antagen till termin 1.

För fullständiga regler för behörighet samt studiernas påbörjade och anstånd, se antagningsordning för Linköpings universitet, <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622645>.

Antagning till senare del av program

Med antagning till del av utbildningsprogram avses antagning till programstudier med syfte att slutföra programmet till examen. Antagning till senare del av program kan enbart ske i den mån resurserna så tillåter och plats finns tillgänglig. Den sökande måste dessutom uppfylla tillträdeskraven till den aktuella programterminen, se behörighetsregler http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/Innehall/Utbildning_pa_grund-_och_avancerad_niva/Tekniska_fakulteten.

Studieuppehåll

Anmälan om studieuppehåll görs via ett webbformulär, <https://www.lith.liu.se/for-studenter/anmalan-studieuppehall?l=sv>. Görs inte sådan anmälan och inte heller kursregistrering under den första terminen som uppehållet gäller betraktas uppehållet som studieavbrott. Studieuppehåll kan endast göras hel termin och anmälas för högst två terminer i taget. Anmälan om återupptagande av studier sker i samband med kursanmälan inför påföljande termin, efter uppehållet.

Den som gör studieuppehåll kan under uppehållet tentera s.k. resttentamina. Den studerande ansvarar själv för att anmälan till kurser görs i tid inför återupptagandet av studierna.

Avbrott på program

Studerande som önskar avbryta sina programstudier anmäler detta till studievägledare. En studerande som lämnar studierna utan att anmäla studieuppehåll och inte kursregistrerar sig närmast följande termin anses ha avbrutit studierna. Den som avbrutit studierna får återkomma i utbildningen om det finns ledig plats som inte behövs för studerande som återkommer efter studieuppehåll och studerande som får byta läroanstalt och/eller program.

Kurser inom utbildningsprogram

I programplanerna för respektive utbildningsprograms olika årskurser anges vilka kurser som är obligatoriska (o), valbara (v) samt frivilliga (f). Önskar den studerande läsa annan kombination än den i programplanerna angivna ska detta ansökas om till programnämnden.

Frivilliga kurser

De kurser som anges som frivilliga (f) i programplanen får inte räknas in i examen.

Kurser på annat program eller forskarutbildningskurser

För att inkludera kurser från annat program eller forskarutbildningskurser i examen måste den studerande ansöka och få beviljande om detta hos programnämnden. I annat fall ses kursen som frivillig.

Vid val av kurs på annat program gäller att de i kursplanen för kursen angivna förkunskaperna måste vara inhämtade.

Tillträde gäller i den mån resurserna så tillåter och plats finns tillgänglig.

För att ansöka om att få läsa forskarutbildningskurser krävs att den studerande är på masternivå, dvs motsvarande åk 4-5, eller följer ett masterprogram. Information lämnas av respektive institutions forskarstudierektor.

Studerande på civilingenjörsprogram

Civilingenjörstudenter kan ansöka om att få läsa kurser som förekommer i programplanerna termin 7 och högre på samtliga civilingenjörsprogram. För tillträde till kurs på termin 7 och högre krävs att man uppnått 150 hp inom det program som man är antagen till.

Studerande på högskoleingenjörsprogram

Studerande på högskoleingenjörsutbildningarna kan ansöka om att få läsa kurser som förekommer i programplanerna på samtliga högskoleingenjörsprogram.

Studerande på matematisk-naturvetenskapliga kandidatprogram

Studerande på matematisk-naturvetenskapliga kandidatutbildningar kan ansöka om att få läsa kurser som förekommer i programplanerna på samtliga matematisk-naturvetenskapliga kandidatutbildningar.

Fristående kurser eller kurser på annan fakultet eller annat lärosäte

För att inkludera fristående kurser eller kurser från annan fakultet eller annat lärosäte i examen måste den studerande ansöka om detta och få beviljande hos programnämnden.

Anmälan till programkurser

Anmälan till kurser som ges inom program görs under anvisad tid, preliminärt 1-10 april inför höstterminen, och 1-10 oktober inför vårterminen. Information om kursanmälan finns på studievägledningens informationssidor, meddelas till studerande via e-post eller programrum och vid schemalagda informationstillfällen.

Anmälan till programkurs som fristående kurs

Antagning till programkurs som fristående kurs kan enbart ske i den mån resurserna så tillåter och plats finns tillgänglig. Den sökande måste dessutom uppfylla tillträdeskraven till den aktuella kursen.

Vid resursbrist kan tekniska fakultetens styrelse besluta om inskränkning i möjligheten att läsa programkurs som fristående kurs.

Anvisningar för studieplanering

Studerande som är i behov av stöd vid planeringen av de fortsatta studierna hänvisas till programmets studievägledare. En studieplanering innebär att studenten och studievägledaren gemensamt kommer fram till en individuell planering av studierna kommande termin. I den individuella planeringen kan den studerande tillåtas göra avsteg från den generella programplanen. Vid en studieplanering prioriteras kurser från tidigare årskurser och i mån av utrymme kan nya kurser planeras in.

Studieplanering sker regelmässigt när den studerande:

- inte uppfyller krav för uppflyttning till högre terminer. För att den studerande i de fallen ska kunna delta i kurser från högre årskurser krävs dessutom beslut om dispens,
- inte uppfyller krav för att påbörja sitt examensarbete.

Andra tillfällen när studieplanering kan vara aktuell:

- när en student tidigt i utbildningen har kommit efter i studierna och har ett antal kurser oavslutade,
- studerande som inte uppfyller förkunskapskrav för påbörjande av kandidatprojekten inom termin 6 på civilingenjörsprogrammen,
- vid antagning till senare del av program,
- efter genomförda utlandsstudier,
- vid återkomst till utbildningsprogram efter ett studieuppehåll.

Studievägledaren är vid dessa tillfällen ett stöd för studentens planering av fortsatta studier, även i de fall studenten själv kan anmäla sig till och registrera sig på aktuella kurser utan krav på särskilt beslut för de fortsatta studierna.

Del av utbildningen utomlands

Studerande kan byta ut studier vid tekniska fakulteten vid LiU mot studier vid ett utländskt universitet/högskola och/eller förlägga examensarbetet utomlands.

Vid utbyte av studier (kurser) vid tekniska fakulteten vid LiU mot studier utomlands godkänner utbildningsledaren en preliminär studieplan. Efter utbytet ansöker studenten om tillgodoräknande av avslutade kurser. Riktlinjen för tillgodoräknande vid ett utbyte är att kurserna ska vara i linje med programmets inriktning.

Regelverk för behörighet, rangordning och nominering för utlandsstudier via tekniska fakultetens utbytesavtal samt för de obligatoriska utlandsstudierna inom Ii/Yi finns på

http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/Innehall/Utbildning_pa_grund-_och_avancerad_niva/Tekniska_fakulteten.

Kursplan

För varje kurs ska en kursplan finnas. I kursplanen anges kursens mål och innehåll samt de särskilda förkunskaper som erfordras för att den studerande skall kunna tillgodogöra sig undervisningen.

Schemaläggning

Schemaläggning av kurser görs enligt, för kursen, beslutad blockindelning.

Avbrott på kurs

Enligt rektors beslut om regler för registrering, avregistrering samt resultatrapportering (Dnr LiU-2015-01241) skall avbrott i studier registreras i Ladok. Alla studenter som inte deltar i kurs man registrerat sig på är alltså skyldiga att anmäla avbrottet så att kursregistreringen kan tas bort. Avanmälan från kurs görs via webbformulär, www.lith.liu.se/for-studenter/kurskomplettering?l=sv.

Inställd kurs

Kurser med få deltagare (< 10) kan ställas in eller organiseras på annat sätt än vad som är angivet i kursplanen. Om kurs skall ställas in eller avvikelser från kursplanen skall ske prövas och beslutas detta av dekanus.

Riktlinjer rörande examination och examinator

Se Beslut om Riktlinjer för utbildning och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linköpings universitet, <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>.

Examinator för en kurs ska inneha en läraranställning vid LiU i enlighet med LiUs anställningsordning

(<https://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622784>). För kurser på avancerad nivå kan följande lärare vara examinator: professor (även adjungerad och gästprofessor), biträdande professor (även adjungerad), universitetslektor (även adjungerad och gästlektor), biträdande universitetslektor eller postdoktor. För kurser på grundnivå kan följande lärare vara examinator: professor (även adjungerad och gästprofessor), biträdande professor (även adjungerad), universitetslektor (även adjungerad och gästlektor), biträdande universitetslektor, universitetsadjunkt (även adjungerad och gästadjunkt) eller postdoktor. I undantagsfall kan även en Timlärare utses som examinator på både grund- och avancerad nivå, se Tekniska fakultetsstyrelsen vidaredelegationer.

Examination

Tentamen

Skriftlig och muntlig tentamen ges minst tre gånger årligen; en gång omedelbart efter kursens slut, en gång i augustiperioden samt vanligtvis i en av omtentamensperioderna. Annan placering beslutas av programnämnden.

Principer för tentamensschemat för kurser som följer läsperioderna:

- kurser som ges Vt1 förstagångstenteras i mars och omtenteras i juni och i augusti
- kurser som ges Vt2 förstagångstenteras i maj och omtenteras i augusti och i oktober
- kurser som ges Ht1 förstagångstenteras i oktober och omtenteras i januari och augusti
- kurser som ges Ht2 förstagångstenteras i januari och omtenteras i mars och i augusti

Tentamensschemat utgår från blockindelningen men avvikelser kan förekomma främst för kurser som samläses/samtenteras av flera program samt i lägre årskurs.

För kurser som av programnämnden beslutats vara vartannatårskurser ges tentamina 3 gånger endast under det år kursen ges.

För kurser som flyttas eller ställs in så att de ej ges under något eller några år ges tentamina 3 gånger under det närmast följande året med tentamenstillfällen motsvarande dem som gällde före flyttningen av kursen.

När en kurs ges för sista gången ska ordinarie tentamen och två omtentamina erbjudas. Därefter fasas examinationen ut med tre tentamina samtidigt som tentamen ges i eventuell ersättningskurs under det följande läsåret. Om ingen ersättningskurs finns ges tre tentamina i omtentamensperioder under det följande läsåret. Annan placering beslutas av programnämnden. I samtliga fall ges dessutom tentamen ytterligare en gång under det därpå följande året om inte programnämnden föreskriver annat.

Om en kurs ges i flera perioder under året (för program eller vid skilda tillfällen för olika program) beslutar programnämnden/programnämnderna gemensamt om placeringen av och antalet omtentamina.

Anmälan till tentamen

För deltagande i tentamina krävs att den studerande gjort förhandsanmälan i Studentportalen under anmälningssperioden, dvs tidigast 30 dagar och senast 10 dagar före tentamensdagen. Anvisad sal meddelas fyra dagar före tentamensdagen via e-post. Studerande, som inte förhandsanmält sitt deltagande riskerar att avvisas om plats inte finns inom ramen för tillgängliga skrivningsplatser.

Teckenförklaring till tentaansmälningssystemet:

- ** markerar att tentan ges för näst sista gången
- * markerar att tentan ges för sista gången

Ordningsföreskrifter för studerande vid tentamensskrivningar

Se särskilt beslut i
regelsamlingen: <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622682>

Plussning

Vid Tekniska högskolan vid LiU har studerande rätt att genomgå förnyat prov för högre betyg på skriftliga tentamina samt datortentamina, dvs samtliga provmoment med kod TEN och DAT. På övriga examinationsmoment ges inte möjlighet till plussning, om inget annat anges i kursplan.

Plussning är ej möjlig på kurser som ingår i utfärdad examen.

Regler för omprov

För regler för omprov vid andra examinationsformer än skriftliga tentamina och datortentamina hänvisas till LiU-riktlinjerna för examination och examinator, <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>.

Plagiering

Vid examination som innebär rapportskrivande och där studenten kan antas ha tillgång till andras källor (exempelvis vid självständiga arbeten, uppsatser etc) måste inlämnat material utformas i enlighet med god sed för källhänvisning (referenser eller citat med angivande av källa) vad gäller användning av andras text, bilder, idéer, data etc. Det ska även framgå ifall författaren återbrukat egen text, bilder, idéer, data etc från tidigare genomförd examination, exempelvis från kandidatarbete, projektrapporter etc. (ibland kallat självplagiering).

Underlåtelse att ange sådana källor kan betraktas som försök till vilseledande vid examination.

Försök till vilseledande

Vid grundad misstanke om att en student försökt vilseleda vid examination eller när en studieprestation ska bedömas ska enligt Högskoleförordningens 10 kapitel examinator anmäla det vidare till universitetets disciplinnämnd. Möjliga konsekvenser för den studerande är en avstängning från studierna eller en varning. För mer information se <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter?l=sv>.

Betyg

Företrädesvis skall betygen underkänd (U), godkänd (3), icke utan beröm godkänd (4) och med beröm godkänd (5) användas.

1. Kurser med skriftlig tentamen skall ge betygen (U, 3, 4, 5).
2. Kurser med stor del tillämpningsinriktade moment såsom laborationer, projekt eller grupparbeten får ges betygen underkänd (U) eller godkänd (G).

3. Examensarbete samt självständigt arbete ger betyg underkänd (U) eller godkänd (G).

Examinationsmoment

1. Skriftlig tentamen (TEN) skall ge betyg (U, 3, 4, 5).
2. Examinationsmoment som kan ge betygen underkänd (U) eller godkänd (G) är laboration (LAB), projekt (PRA), kontrollskrivning (KTR), muntlig tentamen (MUN), datortentamen (DAT), uppgift (UPG), hemtentamina (HEM).
3. Övriga examinationsmoment där examinationen uppfylls framför allt genom aktiv närvaro som annat (ANN), basgrupp (BAS) eller moment (MOM) ger betygen underkänd (U) eller godkänd (G).
4. Examinationsmomenten Opposition (OPPO) och Auskultation (AUSK) inom examensarbetet ger betyg underkänd (U) eller godkänd (G).

För obligatoriska moment gäller att: Om det finns särskilda skäl, och om det med hänsyn till det obligatoriska momentets karaktär är möjligt, får examinator besluta att ersätta det obligatoriska momentet med en annan likvärdig uppgift. (I enlighet med LiU-riktlinjerna <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>).

För samtliga examinationsmoment gäller att: Om LiU:s koordinator för studenter med funktionsnedsättning har beviljat en student rätt till anpassad examination vid salstentamen har studenten rätt till det. Om koordinatören istället har gett studenten en rekommendation om anpassad examination eller alternativ examinationsform, får examinator besluta om detta om examinator bedömer det möjligt utifrån kursens mål. (I enlighet med LiU-riktlinjerna <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>).

Rapportering av den studerandes examinationsresultat sker på respektive institution.

Regler

Universitetet är en statlig myndighet vars verksamhet regleras av lagar och förordningar, exempelvis Högskolelagen och Högskoleförordningen. Förutom lagar och förordningar styrs verksamheten av ett antal styrdokument. I Linköpings universitets egna regelverk samlas gällande beslut av regelkaraktär som fattats av universitetsstyrelse, rektor samt fakultets- och områdesstyrelser.

LiU:s regelsamling angående utbildning på grund- och avancerad nivå nås på http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/Innehall/Utbildning_pa_grund_och_avancerad_niva.

Examensarbete för civilingenjörsexamen 300 hp, teknologie masterexamen, naturvetenskaplig masterexamen, filosofie masterexamen, teknologie magisterexamen samt masterexamen utan förled

Här anges allmänna bestämmelser för examensarbetet. Respektive programnämnd kan ha kompletterande, programspecifika regler, som återfinns i utbildningsplanen och/eller i kursplanen för examensarbetet. Information och länkar till kursplan, anmälan, reflektionsdokument mm finns på www.lith.liu.se/examensarbete/examensarbete?l=sv.

Allmänna bestämmelser

För avläggande av civilingenjörsexamen 300 hp, teknologie masterexamen, naturvetenskaplig masterexamen, filosofie masterexamen, teknologie magisterexamen samt masterexamen utan förled fordras att den studerande har utfört ett godkänt examensarbete. Examensarbetets delar framgår av respektive kursplan.

Mål

Examensarbetets mål framgår av respektive kursplan, se www.lith.liu.se/examensarbete/examensarbete?l=sv. Länkar till kursplanerna finns under Utbildningar (Civilingenjörsutbildning eller Masterutbildning).

Omfattning

Krav på omfattning på examensarbetet för respektive typ av examen framgår av programmets utbildningsplan.

Miljö där examensarbetet genomförs

Arbetet utförs som :

- ett internt förlagt examensarbete vid någon i utbildningen medverkande institution vid LiU eller
- ett externt förlagt examensarbete, på ett företag, myndighet, eller annan organisation i Sverige eller utomlands, som av examinator bedöms kunna hantera ett examensarbete som uppfyller de krav som ställs, eller
- ett examensarbete inom utbytesavtal i samband med studier utomlands varvid alla studieresultat tillgodoräknas av ansvarig programnämnd.

Vilka huvudområden som är tillåtna inom respektive utbildningsprogram framgår av programmets utbildningsplan. Eventuella individuella ärenden som har med huvudområde att göra avgörs av ansvarig programnämnd.

Vilka examinatorer som inom visst huvudområde kan examinera examensarbetet, beslutas av den programnämnd som ansvarar för generellaamina inom huvudområdet. Se aktuell lista på <http://www.lith.liu.se/examensarbete/examensarbete?l=sv>.

Examensarbete inom avtal i samband med utlandsstudier

Vid utlandsstudier inom avtal tillämpas det mottagande lärosätets aktuella bestämmelser för examensarbeten. Studenten ska i samråd med programnämnden förvissa sig om att det tilltänkta examensarbetet utförs inom för programmet tillåtet huvudområde. Godkända huvudområden för examensarbete finns angivna i utbildningsplanen för respektive program.

Intyg om godkänt examensarbete samt ett exemplar av examensarbetsrapporten (pdf-fil) ska lämnas till ansvarig programnämnd.

Val av examensarbete

Examensarbetet väljs i samråd med examinator som också ansvarar för att uppgiftens inriktning, omfattning och nivå uppfyller de krav som anges i kursplanen.

I de fall det kan bli aktuellt bör frågor kring upphovsrätt, patent och ersättning kopplat till arbetets resultat regleras i förväg. Examensarbetaren kan själv ingå avtal om sekretess för att få tillgång till konfidentiell information nödvändig för genomförandet av examensarbetet. Handledare och examinator avgör dock själva om de godtar att skriva under sekretessförbindelser varför konfidentiell information normalt inte får vara av en sådan karaktär att den är nödvändig för att handleda eller betygsätta arbetet. Om inte synnerliga skäl föreligger ska hela examensarbetsrapporten offentliggöras i samband med godkännandet. Om någon del av rapporten inte bör offentliggöras måste detta godkännas i förväg av examinator och berörd prefekt. Observera att beslut kring sekretess ytterst avgörs av förvaltningsdomstol.

Påbörjande av examensarbete

Krav för påbörjande av examensarbetet framgår av gällande kursplan som nås via respektive programplan i Studieinfo, <https://liu.se/studieinfo>.

Anmälan till examensarbetet görs vid examensarbetets påbörjande på www.lith.liu.se/for-studenter/anmalan-till-exjobb?l=sv. Registrering på examensarbetet ska ske före arbetets start.

Examinator ska före start av examensarbetet kontrollera att studenten uppfyller villkoren för påbörjande av examensarbete inom aktuellt huvudområde. Stöd för detta fås från studievägledningen som kontrollerar den allmänna behörigheten för att påbörja examensarbetet.

Studenten ska även anmäla påbörjande av examensarbetet på berörd institution.

Examensarbete tillsammans med annan studerande

I de fall två studerande genomför examensarbete tillsammans ska vars och ens bidrag till arbetet redovisas. Arbetets omfattning ska sammantaget motsvara två individuella arbeten. Examinator ska säkerställa att respektive studerande har bidragit på ett tillfredsställande sätt till arbetet, och uppfyller de krav som ställs för att bli godkänd på examensarbetet.

Examensarbete som genomförs gemensamt av fler än två studerande tillåts inte.

Examinator

Examinatorn ska inneha en läraranställning vid LiU i enlighet med LiUs anställningsordning (<https://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622784>) som professor (även adjungerad och gästprofessor), biträdande professor (även adjungerad),

universitetslektor (även adjungerad och gästlektor),
biträdande universitetslektor eller postdoktor samt ha kompetens att examinera
examensarbete inom aktuellt huvudområde och vara utsedd av respektive
programnämnd. Respektive programnämnd kan även utse Emerita/Emeritus som
examinator på enskilt examensarbete.

Examinator skall:

- före start av examensarbetet säkerställa att den studerande uppfyller villkoren för påbörjande av examensarbete inom aktuellt huvudområde. Kontroll av tillträdeskraven genomförs av studievägledare och delges examinator
- kontrollera att eventuella särskilda förkunskapskrav är uppfyllda, t.ex. att studenten kan påvisa viss fördjupning inom för examensarbetet relevant område
- fastställa inriktning och huvuduppgifter för examensarbetet baserat på en bedömning om examensarbetet leder till att kursplanens lärandemål kommer att uppfyllas
- godkänna/underkänna planeringsrapport
- godkänna/underkänna halvtidskontroll
- ansvara för att handledaren/handledarna fullgör sina uppgifter
- i samband med planeringsrapporten, kontrollera att studenten är registrerad på examensarbetet
- godkänna arbetet för framläggning
- innan framläggningen kontrollera att föreslagen opponent uppfyller villkoren för påbörjande av examensarbete samt har genomfört tre auskultationer
- godkänna/underkänna genomförd framläggning och opposition på denna
- godkänna ett avslutande reflektionsdokument
- tillse att det godkända examensarbetet uppfyller kursplanens lärandemål och övriga krav samt betygsätta examensarbetet (endast betyg G=Godkänd, U=Underkänd)

I de fall examensarbete utförs gemensamt av två studerande med olika huvudområden skall där så krävs en examinator i respektive huvudområde tillsättas.

Handledare

Examensarbetaren ska ha tillgång till en intern handledare vid den institution där examensarbetet är registrerat. Den interna handledaren ska ha en examen som minst motsvarar nivån för aktuellt examensarbete. Den interna handledaren och examinator kan i undantagsfall vara samma person. Beslut om undantag fattas av berörd programnämnd innan examensarbetet påbörjas.

Handledaren ska säkerställa att studenten får hjälp med

- expertstöd i generella metodfrågor, ämneskunskap samt rapportskrivning
- problemformulering och avgränsningar för arbetet
- tidsmässig planering av arbete och val av lämpliga lösningsmetoder

Då examensarbetet utförs utanför den tekniska fakulteten vid LiU ska även en extern handledare från uppdragsgivaren utses.

Planeringsrapport

Den studerande ska under de första veckorna av examensarbetet göra en planeringsrapport innehållande:

- preliminär titel på examensarbetet
- en preliminär problemformulering satt i relation till litteraturbasen
- en preliminär beskrivning av angreppssätt
- planerad litteraturbas
- en tidplan för examensarbetets genomförande inklusive planerade datum för halvtidskontroll och framläggning

Problemformuleringen ska vara avgränsad, realistisk och satt i ett samhälleligt/affärsmässigt nyttoperspektiv. Begreppet samhällelig ska här förstås som innefattande även universitet och högskolor.

Halvtidskontroll

Ungefär halvvägs in i examensarbetet ska examensarbetaren vid en halvtidskontroll redovisa för examinator hur arbetet fortskrider relativt planeringsrapporten. Även handledaren bör då medverka. Formerna för halvtidskontrollen kan variera från en muntlig genomgång till ett öppet seminarium. Halvtidskontrollen kan leda till tre utfall

1. Arbetet har väsentligen genomförts enligt planeringsrapporten och kan fortsätta som planerat. Halvtidskontrollen är godkänd.
2. Arbetet har genomförts med vissa avvikelser från planeringsrapporten, arbetet bedöms dock kunna slutföras med mindre justeringar i problemformulering, angreppssätt och/eller tidplan. Halvtidskontrollen är godkänd.
3. Arbetet har i väsentliga avseenden avvikit från planeringsrapporten och arbetet riskerar att underkännas. Halvtidskontrollen är inte godkänd. En ny planeringsrapport måste tas fram och en ny halvtidskontroll göras.

Redovisning

Examensarbetet ska redovisas muntligt och skriftligt, på svenska eller engelska. Observera att för de internationella masterprogrammen gäller att redovisningsspråk är engelska. Programnämnden kan medge att redovisningen gör även på andra språk.

Den muntliga redovisningen ska ske vid en framläggning som ska vara offentlig om det inte finns synnerliga skäl däremot. Den skriftliga redovisningen ska ske i form av en professionellt utformad examensarbetsrapport. Framläggningen och examensarbetsrapporten ska följa anvisningarna nedan.

Framläggning

Den muntliga framläggningen sker då examinator anser arbetet färdigt för

presentation. Framläggningen ska ske vid den tekniska fakulteten vid LiU och vid en tid då andra studenter kan auskultera. Detta gör att framläggning kan ske på en tid som den studerande överenskommit med examinator om, vanligtvis från omtentamensperioden i augusti till midsommar, och efter det att den studerande genomfört sina auskultationer.

Den muntliga presentationen ska ge en bakgrund till det studerade problemet, beskriva metoder, samt presentera resultat och slutsatser. Framläggningen riktas till auditoriet som helhet och inte enbart till specialister. Efter den muntliga framläggningen ska studenten bemöta opponentens kritik och ge tillfälle till övriga deltagare att ställa frågor. Framläggning och opposition ska godkännas av examinator. När eventuella påtalade slutjusteringar av examensarbetsrapporten är utförda, reflektionsdokumentet är godkänt och den studerande har fullgjort opposition på ett annat examensarbete rapporteras examensarbetet som godkänd kurs och poängen kan tillgodoräknas till examen.

Examensarbetsrapport

Den skriftliga examensarbetsrapporten ska vara utförlig och professionellt skriven, samt påvisa en vetenskaplig ansats. Rapporten ska utformas i enlighet med god sed för källhänvisning (referenser eller citat med angivande av källa) vad gäller användning av andras text, bilder, idéer, data etc. Det ska likaså framgå ifall författaren återbrukat egen text, bilder, idéer, data etc från tidigare genomförd examination, exempelvis från kandidatarbete, projektrapporter etc. (ibland kallat självplagiering). Underlåtelse att ange sådana källor kan betraktas som försök till vilseledande vid examination.

Innehållet ska vara lättillgängligt och den skriftliga framställningen är viktig. Det ska finnas en bakgrund och en tydlig problemformulering; val av lösningsmetoder ska tydligt motiveras och en tydlig koppling ska finnas mellan resultat och slutsatser. Inomvetenskapligt erkända metoder ska användas vid resultatbearbetning. Diskussionen ska vara utförlig och visa på den studerandes förmåga till kritiskt tänkande. Rapporten ska innehålla god källhantering och en kort sammanfattning. I de fall rapportens huvudspråk är svenska ska den även innehålla en sammanfattning på engelska. Manus färdigt för publicering ska tillsammans med ett reflektionsdokument över genomfört arbete inlämnas till examinator senast 10 arbetsdagar efter den muntliga framläggningen. Undantag från detta kan medges av examinator. Om inte slutgiltiga dokument inkommer i tid kan examinator besluta om att framläggningen ska göras om.

Tekniska fakulteten vid Linköpings universitet förordar publicering av examensarbetsrapporten.

Opposition

Muntlig opposition genomförs antingen före eller efter framläggning av det egna examensarbetet. Opponenten måste uppfylla samma poäng- och nivåkrav som vid egen framläggning och ska ha genomfört tre auskultationer. Examinationsmomentet opposition i examensarbetet är poängsatt, se kursplanen.

Opponenten skall:

- diskutera och kommentera val av lösningsmetoder, resultat och ev. databearbetning, slutsatser, tänkbara alternativa lösningar och slutsatser, samt källbehandling
- kommentera examensarbetsrapportens principiella upplägg och relaterade formella stilistiska aspekter, samt det muntliga framförandet
- belysa det presenterade examensarbetets förtjänster och brister

Oppositionen bör tidsmässigt vara av ungefär samma omfattning som framläggningen och ska inkludera en diskussion där respondenten (den som lägger fram sitt arbete) bemöter och kommenterar opponents kritik.

Om inte annat överenskommit ska opponenter senast en vecka innan framläggningen skriftligen redogöra för examinatorn viktiga frågeställningar som kommer att behandlas, samt för uppläggningsavdelningen av oppositionen. Opponent och examinator går tillsammans igenom oppositionens upplägg.

I normalfallet skall antalet opponenter överensstämma med antalet respondenter. Examinator kan i undantagsfall besluta om annat, om skäl föreligger.

Auskultation

Den studerande ska auskultera, d.v.s. närvara, vid framläggningar av examensarbeten, se kursplanen. Auskultation skall ske på framläggning av examensarbete med samma eller högre nivå än det egna examensarbetet.

Ett auskultationstillfälle kan med fördel ersättas av ett licentiatseminarium eller en doktorsdisputation. Studenten ansvarar då själv för att intyg på närvaron skrivs och lämnas till administratör på institutionen för inläggning i LADOK. Auskultation ingår som poängsatt moment i examensarbetet.

Auskultationerna ska vara genomförda före egen framläggning och opposition. När under utbildningen som auskultation få göras framgår av kursplan för examensarbetet.

Reflektionsdokument

Ett reflektionsdokument över genomfört arbete ska inlämnas till examinator senast 10 arbetsdagar efter den muntliga framläggningen. Instruktioner för reflektionsdokumentet nås via <https://www.lith.liu.se/examensarbete/reflektionsdokument?l=sv>.

Betyg

Examensarbetet betygsätts med en av betygsgraderna Godkänd eller Underkänd. För att studenten ska få betyget Godkänd ska samtliga moment vara slutförda med godkänt resultat.

Rätten till handledning

Den studerande förväntas kunna prestera ett godkänt examensarbete inom givna tidsramar. Institutionen är skyldig att ge handledning i högst 18 månader efter det att studenten registrerats på examensarbetet i Ladok. Därefter kan examinator i särskilda fall besluta om ytterligare handledningstid. Om examinator beslutar att

handledningen ska upphöra ska examensarbetet underkännas. Examensarbetet behöver dock inte underkännas om det bedöms att det kan slutföras utan ytterligare handledning.

Om examensarbetet underkänts av ovanstående eller andra skäl hänvisas den studerande till att genomföra ett nytt examensarbete.

Kvalitetsansvar

Respektive programnämnd har det övergripande ansvaret för kvaliteten i utbildningsprogrammen. Detta ansvar omfattar även examensarbetet. Kvalitetskontrollen sker på det sätt som fastställs av fakultetsstyrelsen.

Dispens

Om särskilda skäl föreligger kan respektive programnämnd ge dispens från ovanstående regelverk. T.ex. kan den muntliga oppositionen efter godkännande av programnämnden ersättas med en utförlig skriftlig opposition

- för internationella studerande då särskilda skäl föreligger
- för övriga studerande då alla övriga moment för examen är uppfyllda, examensarbetet där framlagt och det finns synnerliga skäl

Skriftlig opposition kan genomföras på något av följande sätt:

- Studenten gör en skriftlig opposition på ett arbete som gjorts av en annan student, vars examiner sedan granskar oppositionen
- Studentens examiner uppdrar åt vederbörande att göra en skriftlig opposition på ett examensarbete som redan tidigare examinerats av examiner.

Vid skriftlig opposition finns det inte behov av en inledande redogörelse över upplägningen.

Examinator ansöker till programnämnden om dispens för skriftlig opposition. Programnämnden ska ge sitt godkännande innan en skriftlig opposition får genomföras.